

Magasinet rØST

SØG

Livet mellem to floder

14. juni 2018

BOGANMELDELSE | I Sergij Zjadans *Mesopotamien* møder vi en lang række personer, der slås med livets udfordringer i storbyen Kharkiv i det østlige Ukraine. Der er tale om en poetisk roman om universelle menneskelige spørgsmål. Jon Reinhardt-Larsen anmelder.

Sergij Zjadan, *Mesopotamien* (oversat af Helle Dalgaard), Jensen & Dalgaard, 2018, 340 sider.

Det er ikke hver dag, at ukrainsk litteratur finder vej til danske læsere. Med udgivelsen af Sergij Zjadans *Mesopotamien* får man derfor en sjælden lejlighed til at se, hvad der blandt andet rør sig på den litterære front i et land, der ellers primært får sin medieomtale for den igangværende krig. Det er en af romanens mange styrker, at den skildrer dagligdagens udfordringer i det østlige Ukraine uden nogen form for politisk moralisering. *Mesopotamien* er en roman om menneskeskæbner, om søgen efter intimitet og noget at holde fast i, når vores blotte eksistens forsøger at drukne os.

Mellem to floder

Mesopotamien betyder "mellem to floder". Det geografiske område, der historisk har båret dette navn, er placeret mellem floderne Eufrat og Tigris og er arnestedet for verdenshistoriens første civilisation Sumer. Zjadans bog indledes med et uddrag fra *Sumerernes sande historie*, hvor det blandt andet hedder: "Deres kvinder var sarte og genstridige. Den slags kvinder føder frygtløse børn og skaber alvorlige problemer." Det er med dette afsæt, at Zjadans roman om livet i Kharkiv, der ligger mellem floderne Dnepr og Donez, skal læses under titlen Mesopotamien.

"Mesopotamien, tænkte han. Mesopotamien, det er noget, der har med vand at gøre. Noget af sten og sand. Det stod ikke så dårligt til med dyreverdenen i Mesopotamien, blev det fremhævet i tidsskriftet. Kvæget tilhørte for det meste klostrene, dyrene blev ofret til guderne, som tak for deres nåde, på den måde betalte man sin gæld tilbage. Da Jura havde læst det med gæld, blev han urolig og lagde magasinet til side."

En ukrainsk forfatter

Sergij Zjadan (f. 1974) er forfatter, digter og forsanger i ska-punk-bandet *Zjadan i sobaki* (<https://www.youtube.com/watch?v=WUnmm8hhz0&index=4&list=PLcdAv6ualXM2vbDMgTtqaeVa4dk6QVTHe>). (Zjadan og hundene). Han har en ph.d.-grad og har undervist i ukrainsk og international litteratur ved Det Pædagogiske Universitet i Kharkiv. Hans værker er oversat til flere sprog, ligesom de har høstet en lang række af internationale priser.

Zjadan er født og opvokset i det østlige Ukraine, hvor det russiske sprog er det dominerende, særligt i byerne. Han skriver imidlertid på ukrainsk, et bevidst politisk valg: Han betragter nemlig sig selv som fortaler for ukrainsk selvstændighed, men vil ikke kaldes nationalist – en afgørende distinktion i det uroplagede land. Hans politiske aktivisme kan også ses i hans deltagelse i Orangerevolutionen i 2004 og Euromajdan-protesterne i Kharkiv i 2013-14. Den danske oversætter Helle Dalgaard karakteriserer ham som "en rebel, med humanistisk verdenssyn", mens

VÆLG LAND

(/?id=45)

RSS

Få nyheder og analyser fra Magasinet rØST som RSS-feed, [læs mere her](#) [\(/?id=15\)](#).

NYHEDSBREV

Email-adresse

 *

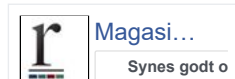
Fornavn

 *

Efternavn

 *

Subscribe

<

Magasine...
Maked...

Et lyrisk forfatterskab

Det er Donbass-regionen, orkanens øje i den verserende konflikt i det østlige Ukraine, der danner baggrund for Zjadans forfatterskab. Dette omfatter i skrivende stund 13 digtsamlinger og 8 prosaværker, hvoraf romanen *Mesopotamien* er det seneste, udgivet på ukrainsk i 2014. Kernen i forfatterskabet er interessen for menneskers, særligt outsiders, stræben efter at få en dagligdag til at hænge sammen i et område, der er præget af sin fortid. Efter Sovjetunionens sammenbrud er fabrikkene lukket, alt imens mafiaen og korrupsionen er allestedsnærværende, hvilket har indvirkning på menneskers liv og levned, også personerne i *Mesopotamien*.

Zjadans stil er udpræget poetisk, hvor lyrik blander sig med prosa, hvilket vækker minder om såvel amerikansk beatpoesi som latinamerikansk magisk realisme. Zjadans brug af lokal slang og hans interesse for outsiders har medført, at flere iagttagere har sammenlignet ham med Irvine Welsh (f. 1958), den skotske forfatter bag kultromanen *Trainspotting* (1993).

Selv om Zjadans fortællinger udspiller sig i triste omgivelser og omhandler livets udfordringer, så mener journalist og forfatter Peter Pomerantsev (<https://www.lrb.co.uk/blog/2014/03/04/peter-pomerantsev/ukraines-mesopotamia/>), at Zjadan besidder en optimisme, der grænser sig til det utopiske. Zjadan selv understreger, at han "vil tro på fremtiden for et uafhængigt Ukraine, hvor folk lever med forståelse for hinandens holdninger". Blandingen af det lyriske sprog og alternative fortællestil er da også i høj grad med til at gøre *Mesopotamien* til en langt mere munter læsefortøjelse, end man måske skulle tro ud fra bogens mere alvorlige tema.

Tema frem for handling

Bogen er inddelt i to hoveddele, hvor den første bærer titlen "Historier og biografier" og består af ni selvstændige fortællinger. Anden del består af en digtcyklus, der fungerer som en epilog og har titlen "Præciseringer og generaliseringer". Denne uortodokse romanopbygning udfordrer læseren, og nogle vil måske anfægte, hvor vidt der er tale om en roman eller snarere en novellesamling. Bogen præsenterer i hvert fald ikke en lineært fremadskridende handling, men derimod forskellige individers historier, der udspiller sig på samme scene, byen Kharkiv.

Hver af de ni fortællinger er opkaldt efter en person i den pågældende fortælling. Selv om fortællingerne ikke er indbyrdes afhængige, så er de forskellige aktører, der optræder, alle del af samme omgangskreds eller på anden måde indbyrdes bekendt. Stilen minder derfor om den mexicanske filminstruktør Alejandro González Iñárritu (f. 1963) tidlige film, *Amores perros* (2000), *21 Grams* (2003) og *Babel* (2006), hvor vi følger en række historier, der berører og overlapper hinanden. Ligesom i Iñárritu film er det centrale i *Mesopotamien* imidlertid ikke, hvordan de enkelte historier forholder sig til en samlet hovedfortælling, men derimod, hvordan de er repræsentanter for og fortolkninger af værkets tema.

Vi møder et omfattende persongalleri af boksere, gangstere, småkriminelle, drengerøve og prostituerede: Der er blandt andre Romeo, der har alt andet end succes med at opnå sin Julies gunst; Mario, der går i seng med sin kusine; og Luka, der er ramt af leukæmi, men ikke ønsker at modtage behandling.

Dalgaard kalder Zjadans personskildringer for "påtrængende": "Han viser i sit forfatterskab, hvordan mennesker overlever i et samfund, der har mistet sin sammenhængskraft, her er ingen nåde, her er mennesker overladt til egen dømmekraft og til de valg, de træffer på den baggrund."

Den utilsigtede æstetik

Zjadan har udtrykt, at det æstetiske ikke interesserer ham. Det handler derimod om at skabe en kontakt til virkeligheden: "Det er ikke interessant at udtænke personer og temaer. Det er meget mere interessant at se disse temaer og personer i sin nærhed, leve med dem, have mulighed for at føle litteraturen i hverdagen."

I *Mesopotamien* lykkes denne ambition i vid udstrækning. Som følge af den korte tid, man tilbringer med hver karakter, opnår man aldrig en fuldstændig fortrolighed med vedkommende, men man får dog et tilfredsstillende indblik i de problemstillinger, de pågældende karakterer må slås med. Det er de universelle menneskelige spørgsmål, der gør Zjadans roman aktuel for et internationalt publikum, selvom de udspiller sig på en yderst veldefineret og partikulær scene. Romanen henvender sig derfor både til læsere med forkærlighed for Ukraine, men – i endnu højere grad – også til litteraturentusiaster generelt.

På trods af de udfordringer, der ligger i at oversætte poesi og slang fra et sprog til et andet sprog, så er den danske udgave af *Mesopotamien* i høj grad spændende læsning, også rent sprogligt. Når man er i stand til at producere en tekst med ord og syntagmer som "båtnakke", "knepe hele natten" og "fucke med os", uden at det giver et udpræget vulgært eller sprogligt degenereret resultat, er der tale om lidt af en bedrift. Selvom Zjadan selv måtte mene, at det æstetiske ikke er relevant, så er der tale om en yderst smuk roman. Zjadan er i det hele taget et yderst interessant bekendtskab, som vi forhåbentlig får mulighed for at læse meget mere af i danske oversættelser i en ikke alt for fjern fremtid.

Fra bogens anden del:

"Hvad er poesien væsen?
At skrive om det, som alle ved.
Tale om ting, vi ikke har,
sætte ord på vores skuffelser.
Tale om de små, små ting, der
gør livet til et eventyr."

raie, sa vreae og kærnignea,
misundelse og had manes frem.
Tale under månen, som hænger deroppe
og trykker os til jorden
med sin gule genklang.”

Af Jon Reinhardt-Larsen

Recommend One person recommends this. [Sign Up](#) to see what your friends recommend.

0 Kommentarer **Magasinet rØST**

 Log på ▾

 Anbefal **Del**

Sortér efter Bedste ▾

Start debat...

LOG IND MED

ELLER REGISTRER DIG HOS DISQUS

Navn

Vær den første til at kommentere.

OGSÅ PÅ MAGASINET RØST

Putin reagerer ikke på slag over fingrene – det er tid til at gå ...

1 kommentar • 3 år siden

Jens A — Hvor har Macim Tucker dog ret! Der kommer INGEN holdbar aftale med Putin! Der er ...

Sådan bryder danske landmænd kulturbarrierer i Slovakiet

1 kommentar • 3 år siden

Eskild Nielsen — Serios og reel viden og erfaringsopsamling.

Ruslands Sejrsdag

1 kommentar • 3 år siden

Jens A — Proportionerne viser blandt andet, at USA gjorde meget for, at de ikke skulle miste deres ...

Det bulgarske parlamentsvalg og den Ankara-ianske hest

1 kommentar • et år siden

Simon Madsen — Tak for en god analyse. Vi venter i spæning på resultatet. Borisov er ikke ...

 Tilmeld **Tilføj Disqus til din side** **Tilføj Disqus**

Magasinet rØST. Ophavsret: Ophavsretten tilhører Magasinet rØST. Magasinets artikler og indhold kan ikke kopieres og distribueres uden tilladelse fra Magasinet rØST.